

Helena Żybułtowska (ur. 19.XII 1898 – zm. 11.VII. 1959), żołnierz AK,

wiceburmistrz Stargardu w latach 1945 – 1946, organizatorka placówek i organizacji kulturalnych, oświatowych i opiekuńczych w Stargardzie, wicedyrektor wojewódzkiej Przychodni Ochrony Macierzyństwa i Zdrowia Dziecka w Szczecinie.

Od urodzenia do 1944 roku mieszkała w Warszawie. Jej ojciec Mieczysław Gutkowski był rejentem, matka Józefa Gutkowska, z domu Micińska, prowadziła księgarnię, gdzie odbywały się w okresie zaborów nielegalne zebrania młodych artystów. Helena była bratanicą Ksawery Micińskiej, zakonnicy, która brała udział w Powstaniu Styczniowym na Podolu pod dowództwem ks. Stanisława Brzózki.

Po gimnazjum ukończyła

Wyższą Szkołę Nauk Politycznych i Handlowych w Warszawie. Pracę zawodową rozpoczęła w Banku dla Handlu i Przemysłu.

Wyszła za mąż, urodziła trzy córki.

Później pracowała w Głównym Urzędzie Statystycznym. Mąż jej, Jan, był inżynierem mechanikiem, pracował w Urzędzie Telekomunikacji oraz jako nauczyciel matematyki.

Okres okupacji spędziła wraz z rodziną w Warszawie. Mąż prowadził tajne komplety ucząc matematyki i przygotowując młodzież do egzaminów na Tajną Politechnikę.

Od 1942 r. pod pseudonimem „Klara” była żołnierzem Armii Krajowej, kolportowała prasę i była sanitariuszką.

W czasie Powstania była sanitariuszką w szpitalu AK na ul. Moniuszki. Po kapitulacji Powstania wraz z córkami (także żołnierzami Armii Krajowej) została wywieziona do Niemiec, do obozu w Stargardzie, a później w Tymieniu.

Po wyzwoleniu, wraz z dwoma córkami została, w Stargardzie. W Komendzie Wojskowej miasta zorganizowano pierwszy polski Zarząd Miasta. 28 marca 1945 r. została mianowana wiceburmistrzem Stargardu. Funkcje tę pełniła do połowy 1946 r., w tym czasie stanowisko burmistrza obsadzano kilkakrotnie.

Podczas swojego krótkiego pobytu w Stargardzie oprócz działań wynikających

z pełnionej funkcji zorganizowała ona także pierwsze na Pomorzu Zachodnim placówki opiekuńcze. Z jej inicjatywy założono dom dziecka, bursę dla młodzieży szkolnej i żłobek. Latem 1945 r. doprowadziła do organizacji kolonii i półkolonii dla dzieci. Była także współorganizatorką i założycielką Towarzystwa Przyjaciół Matki i Dziecka, Towarzystwa Przyjaciół Szkoły, Towarzystwa Przyjaciół Książki, Towarzystwa Przyjaciół Żołnierza.

W połowie 1946 r., na polecenie wojewody Leona Borkowicza, przeniesiona została do Szczecina. Prowadziła tam Wydział Opieki Społecznej, nadzorowała tworzące się w województwie domy dziecka, żłobki, przedszkola, bursy.

Zorganizowała, a następnie była wicedyrektorem wojewódzkiej Przychodni Ochrony Macierzyństwa i Zdrowia Dziecka.

Była Przewodniczącą Wojewódzkiej Rady Kobiet PPS, członkiem Wojewódzkiego Zarządu Ligi Kobiet.

Odnaczona została Złotym i Brązowym Krzyżem Zasługi, Medalem Dziesięciolecia Polski, Złotą Odznaką Gryfa Pomorskiego.

Zmarła w Szczecinie. Pochowana została na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie.

Źródła i literatura:

Dokumenty udostępnione przez Bożennę Żybultowską – Golaszewską

Zespoły: *Zarząd Miasta i Miejska Rada Narodowa w Stargardzie, Starostwo Powiatowe* (Archiwum Państwowe w Szczecinie, oddział w Stargardzie)

S. Drobny, *Minuta ciszy*, w: „Zeszyt Nauczyciela”, W XXV-lecie oświaty szczecińskiej, Szczecin, 1970, s. 59-60.

Jolanta Aniszewska